

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre . . . 10 kor. — fill.
 Hat óra . . . 5 kor. — fill.
 Három óra . . . 2 kor. 50 fill.
 Előfizetési pénzek póstautalvánnyal küldhetők.
 Egyes számok 20 fillérért kaphatók
 a kiadóhivatalban.

BARS.

HIRDETÉSEK

Négyhasábos petit-sor egyszeri közlésért 14 fill.
 kétszeriért 12 fill., többször: 10 fill. ázetendő.
 Belyegdíj minden egyes beiktatásér 10 fillér.

Hivatalos hirdetések

100 szóig 2 kor. 60 fill., azontul minden szó 2
 fillérével számítottatik.

A nyitlterben:

minden négyhasábos garmond-sor díja 30 fillér.
 Velünk összeköttetésben levő hirdető-irodák, elő-
 fizetőink, vagy a gyakori hirdetőket tetemes díj-
 kedvezményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TARSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer

←→ vasárnap reggel. ←→

A hirdetések, előfizetéseket s a reklamációkat a kiadóhivatalba
 (Takarék- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

Hivatalos közlemény.

Meghívó.

Léva r. t. város képviselőtestülete
 1903. évi december hó 30-án d. u. 4 óra-
 kor évnegyedes rendes közgyűlést tart,
 melyre a képviselőtestület összes tagjait e
 helyen is tisztelettel meghívom.

Léva, 1903. december 24.

Bédogh Lajos
 polgármester.

„BARS“

XXIV. évfolyamára

1904. január hó 1-én új előfizetést nyitunk.

„BARS“ a jövőben is az marad
 a mi eddig volt, a barsmegyei köz-
 élet hű tükré, városunk fejlődésé-
 nek figyelmes kísérője, vármegyénk
 érdekeinek szószólója és tantorit-
 hatlan harczoza.

Hogy ezen czélokot annál biz-
 tosabban szolgálhassuk, vármeg-
 yeink és városaink érdekeinek
 hathatós védelmezését elérhessük,
 szükségünk van az egész társada-
 lom támogatására.

Ezért szözlítjük fel vármegyénk
 egész társadalmát, a „BARS“ kipró-
 bált zászlaja alá.

„BARS“ előfizetési ára:

Egész évre . . . 10 kor. — fill.
 Fel évre . . . 5 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 2 kor. 50 fill.

A felolvasásokról.

Kaszinónk legutóbbi estélyén a
 a besztercebányai Madách irodalmi
 társaságnak néhány buzgó tagja veti-
 tett képekkel kísért mutatványos fel-
 olvasást tartott. Az ismereteknek fel-
 olvasások keretében való terjesztése
 nálunk sem lenne ismeretlen. Egyik-
 másik egyesületünk e nemű tevékeny-
 ségét akár meg is jubilálhatná. A
 hasznos, szükséges és nélkülözhetlen
 ismereteknek aprópénz alakjában s
 szórakoztató módon forgalomba hozta-
 tala vagy 25 esztendő előtt indult
 meg nálunk s ha valaki akár időrendi,
 akar tartalmi szempontok szerint ren-

TARCZA.

Sylveszter apó.

Szilveszter apó némán ül szobájában,
 melynek egyhangu kódos némaságát csak a
 szürke fali óra tompa ketyegése zavarja . . .
 Az óra megszólal, éjfélt üt . . . Megszólal,
 valahányszor a föld elfáradva, pályája vé-
 gére érkezik . . . S az óra üt tompán ride-
 gen: egy, kettő, három . . . tizenkető.

Szilveszter apó felkel, kezébe veszi az
 évtizedes ócska vándorbotot s elindul. Min-
 den esztendőben felkeresi az emberek birodalmát . . . Elindul, pedig Szilveszter apó
 fáradt, öreg . . . Lába gyenge, keze resz-
 ket, szakállá hófehér, csak a szemében ég
 az örök tűz, mely belátja a múltat és a jö-
 vőt. Látta a paradicsom boldogságát, az
 emberiség nehéz küzdelmét, az étellel ösi-
 dőkön át ez éjféli óráig s nem halt meg
 akkor sem, ha meg fagy a föld, s a földön
 az élet . . . Ó a meghaló perceknek hal-
 hatatlan szelleme; az örök Istenség kezének
 építő, romboló megnyilatkozása. Minden esz-
 tendőben leszámol az emberiséggel, a mul-
 taktat nem temeti el, csak összegyűjti;
 szükséges lesz rájuk majd az idők teljessé-
 gében, ha:

A trombita szó egyszerre

Lehat minden sírfenekre . . .

Szilveszter apó megy a zuzmará, hideg
 éjszakában — Isten tudja hányszor teszi
 meg az utat, egyik esztendő olyan, mint a
 másik és mégis mennyire új.

Ott az emberek hazája, benne három

dezne ezeket a felolvasásokat könyv-
 ben kiadná — most még talán nem
 is lehetetlen idea ez! — bizonyára
 jócskán kitennének néhány vaskos
 kötetet. Ha az emlékezetünket rászab-
 daditjuk idősebb és ifjabb egyesüle-
 teinknek e nemű munkásságára,
 városunk kulturtörékvéseinek egyik
 termékeny forrását kell azokban fel-
 ismerni. Társadalmi, tudományi súlyos
 kérdések, irodalmi tájékoztatások s
 nagyjaink emlékezetének szentelt tanul-
 mányok, a természettudományok nép-
 szerűsítésének, eleven utelírásoknak
 gazdag változatai szólaltatták meg fel-
 olvasóinkat, s a humor derűje is nem
 egyszer foglalta el helyét a felolvasó
 asztalok mellett. Jó ideig ezek a fel-
 olvasások pótolták növevelésünkben a
 felsőbb oktatás hiányát. Gondos házi-
 asszonyaink itt ismerkedtek meg a
 villanyos csengőn elkezdve a házi-
 berendezés modern kellékeinek titkai-
 val; ezen kis asztalok fölül hangzott
 fülcsekkiben, hogy a szoba, konyha,
 éléskamra gondozásának a gazdasszonyi
 teendőknél kivül egészségügyi vonat-
 kozása is van. A gyermek nevelési
 tendenciájú elmefuttatások véreink
 testi-lelki fejlődésének javára sokszor
 szokimondásra bírták a felolva-
 sókat, küzdvén az egyedül csak tradi-
 cziók által indokolható helytelen ne-
 velési eljárások ellen csakúgy, mint a
 divatszertőség javasolta nevelési fel-
 szegségek ellen. Valóban gazdagon
 ékes kaleidoszkop az a kép, melyet
 kis városunk kulturájának ez a mezeje
 nyújt. De . . . s ezt tartjuk fentarta-
 nak: Reális alapnak is beillenék arra,
 hogy nyomokban társadalmunk egyes
 osztályainak igényei szerint a téli
 hónapokon át intézményesen szervezett
 ciklusos előadások rendezte-
 senek, avagy pedig hogy a szabád
 Lyceumok szellemében a hallgató-
 ság bevonásával eszmecsereket tartas-
 sanak. Ha a legutóbbi években lábra-
 kapott társadalmi tartózkodás felhőt

egy frissítő szél tőlünk elűzendi —
 én úgy vélem — ezek a fejlettebb
 ismeretterjesztő intézmények nálunk is
 meg fognak honosodni mindazzal a
 haszonnal, mely belőlük édes mind-
 nyájunkra báramlik egyénileg és tár-
 sadalmilag.

A míg azonban ezeknek az élet
 kenyerébe belemélyedő érintkezések
 ideje eljön, addig is lehetne a mi
 tisztos multtal bíró felolvasásainknak
 egy újabb irányt szabni. Hogy milyet?
 a besztercebányaiak mutattak reá. A
 vetített képekkel kísért felolvasásokat
 értem. Hogy miben áll a képvetítés,
 arról nem tartom érdemesnek szólani.
 Inkább arra a jelenségre akarok utalni,
 hogy mint egy szórakoztató mutat-
 vány páratlan sikerrel férközött az
 utóbbi években a felolvasások szolgál-
 tatába. És ez természetes, mert hisz a
 legélénkebb és egyszerűsített a lege-
 löbbre való érzésünket, a szemet fog-
 lalkoztatja, akkor amikor a magyarázó
 szavak hallgatása közben a felolvasás
 tartalmát, gondolatmenetét érzékileg
 állítja a hallgatóság elé. Lehet hogy
 itt is a divat egyik hajtasával állunk
 szemben. Ha így van is, ezt a divatot
 dicsérni kell s honosítani.

Körültekintő felolvasóink a mi kö-
 rünkben is tanulmányozták már ezt
 a kérdést. Egyik iskolánknak e nemű
 felszerelését akarták a nagy köz érde-
 kében belevinni e kérdés evoluczió-
 jába. Hogy mások, idegenek megelőztek
 bennünket, csak annak kell betudni,
 hogy a mi eszköz városunkban ren-
 delkezésre állott volna s a mely ki-
 elégítheti az iskolai tanítás igényeit; a
 nagy nyilvánosság érdekét nem szol-
 gálhatta. Mert ehhez egy kissé nagyobb
 befektetés kell.

Jelen felszólalásomnak az a czélja,
 hogy felolvasásokat rendező érdekelt-
 jeinknek egy expedienst ajánlják figyel-
 mükbe, melylyel egy ilyen vetítő-
 készülék állandó használatra, hogy
 úgy mondjam városi közművelődési

közhasználatra beszerezhető volna. Az a
 gondolatom, hogy ha egyesületeink
 összeállanának, közösen beszerezhetnék
 a készüléket. Ezer ezerkétszáz korona
 árban oly vetítőgép kapható, melynek
 képei nemcsak egyesületeink termei
 méreteit elégítenék ki, de pl. az
 Oroszlán vendéglő nagytermében is
 sikeres vetítéseket adna. A készülék
 két fontos mellékrészének egyike a
 világító-törés már kézügyben van
 t. i. a villamos áram. Ezt bármelyik
 helyiségbe ahhoz is be lehet
 vezetni. A vetítendő képek, az u. n.
 diapozitírok pedig vándor portékák,
 melyek rendelésre kaphatók egy-egy
 előadáshoz. Ez tőkebefektetést nem
 kívánna. Ha az akcióban részt venné-
 nek: a kaszinó, kath. kör, iparos
 olvasókör, legényegyesület, kereske-
 delmi-csarnok, az egyházak (vallásos
 esték!) egy-kettőre meglehetne a gépet
 szerezni s rendeltetésének, akár még
 a mostani tél alatt átadni.

A közép munkásosztály, cselédség
 részére rendezhető mutatványos felol-
 vasásokat is hozzákapcsolva a kérdés-
 hez: talán pénzintézeteink is hozzá-
 járulnának a tökéletesebb készülék
 beszerzéséhez.

Hogy a tulajdonos érdekeltség az
 eszközt hol, ki által gondoztatná, elő-
 adásoknál kivél kezeltetné, feltételek
 mellett adná ki másoknak stb. oly
 kérdések, melyeket szabályzatba lehetne
 foglalni.

Az a hitem, hogy egy állandóan
 kézügyben levő vetítő-gép, olyan mely
 elég nagy s jól prejektált képeket ad,
 hasznos szolgálatot tehet egy olyan
 városka társadalmának, hol a felolva-
 sások régi multtal bírnak s a hol az
 érdeklődés irántuk akkora, mint
 nálunk.

Az egyesületi közgyűlések idején,
 ajánlom a gondolatot az érdekteknek
 figyelmébe.

Kriek Jenő.

nagy ország emelkedik ki. Az első a legra-
 gyogóbb. Sylveszter apó lassan de biztosan
 méri át a végtelen tért s már ott van az
 ország kapuja előtt. — Belép! — S im
 megvillik előtte a ragyogás és fény káprá-
 zatos világa; a gazdagság óriási birodalma.
 Kirívó pompával, kábitó csillogással fogadja
 a jó apót az uralkodó Gazdagság.

— Vártalak, atyám! — De ne ráncold
 úgy össze homlokodat, hiszen te ismered e
 világot . . . Ilyent láttál Szemiramisz tün-
 dőklő városában; ilyent Athén népénél, mi-
 dőn Lysander harcai zenezőval rontotta le
 falait; ilyeneket teremtett a dicsvágyó fran-
 czia király: XIV. Lajos . . . s ehhez ha-
 sonlókat oly számtalanszor láttál, atyám.
 Homlokod mégis elborul?

— Nézd, ez az ország enyém; egyet-
 len fegyverem, mivel meghódítam, a csengő
 csillogó pénz. Ezzel megveszem az aranyt,
 a tudományt, a nagyságot. Itt laknak társaim:
 Büszkeség, Hatalom, Dicsvágy. Nézd! meny-
 nyi lelket emeltem fel utolsó itéleted óta.
 Nézd! e pompázó, nyüzsgő embertömeget,
 mely nem tud magára tekinteni az aranyt-
 tól, drágaságtól, félve, hogy elvaku, éhezve,
 tehetetlenül rohan utánam: Király! még
 többet! — többet!

Sylveszter apó nézi. Látja a tolongó
 ember árt, amint magasra emelt fővel, me-
 rész könyelműséggel merül el a dévaj, ok-
 talan mulatozásban és lát még valamit;
 látja a vastag, szürke sötétséget, mely be-
 nyűgözi az emberek tudatlan lelkét.

Sylveszter apó szomorú; — tovább megy.

Benyit a másik ország kapuján . . .
 Mily ellentét! mily sértő, kirívó kontraszt!
 Itt megszűnik a pompa és multság, ez or-
 szág a Tudomány országa. Az uralkodó ko-
 moly ridegséggel ment a jó Apó elé:

— Vártalak atyám! Országom bár ki-
 sebb, mint ama másiké, de itt az igazságot
 keressük; lehatolunk a tengerek mélyére, a
 föld titkaiba, szállani próbálunk a csillagok
 felé, Okosság, Felvilágosodás, Komolyság
 kelnek a pártunkra s fűrkészszük, teremtyük
 az ujat, a lehetetlent; legyőzve az emberi
 gyengeséget, megtörve az ész korlátait, kö-
 vetve a bizarr fantáziát!

— Nézd e hiveket, mily lázas szenved-
 élylyel törnek elő; üldözi őket a tudomány-
 szomj; megoldani a megoldhatlan problémát:
 mi módon lehetne az ember korlátlan ura
 minden más erőnek, mely eddig hatalmán
 kívül esett? Ez a principiák, axiómák, ka-
 tegóriák rejtélyes labirintje, melyben láng-
 elmék viaskodnak, győznek, vagy buknek.
 Mint látod, az én országom nagyobbodott,
 bölcsességünk haladt . . . hisz az emberi
 elme oly nyugtalan!

Sylveszter apó nézi e komor, könyör-
 telen tömeget, mely kutat, terem bölcsleget
 de elfelejtette meggyújtani a hit világát,
 hogy megismerje általa a legelső egyetemes
 igazságot: Istent. Tökéletes lesz-e a vilá-
 gosság nélkül valaha az emberi tudomány?

Sylveszter apó szomorú, megy tovább
 Belép a harmadik kapun is. Megnyug-
 tató, fehér fény esik Sylveszter apó bána-
 tos arcára, megvizsgálva az előbb látot-

takért. E kis világot uralja a Boldogság,
 Szeméből ártatlan szelid tekintet sugárzik
 az ősz apó felé:

— Vártalak atyám! Szomorú vagy?
 Pedig látod, én sem tudlak vigasztalni, hi-
 szen olyan kevés a boldog ember. Hajdan
 talán nagyobb volt hazám, de most az a
 másik kettő elrabolja hiveimet; az emberek
 keresnek, pedig nem tudják, hol vagyok;
 vágyakoznak utánam s nem tudják mi va-
 gyok, rosszul ismernek, rossz helyt keres-
 nek s nem is találják meg soha. Pedig hoz-
 zám a Hit, Remény, és Szeretet vezetnek.

— De az emberek nem hisznek nekem,
 nem remélik az én tulvilági léteimet, nem
 kell nekik a megváltó magasztos igéje:
 „Szeresd felebarátodat, mint tennenmagadat“.
 Pedig itt honol a megnyugvás, a Béke, a
 tiszta Öröm. . . Látod, e lelkek egyszerűek,
 nem törnek a földi mulandók után, bölösen
 élnek, hisznek, remélnak, szeretnek . . .

Sylveszter apó visszamegy a hideg, zua-
 marás éjszakába s megpihen zordon ősi la-
 kában, hol az évezredes szürke óra zakatol
 szüntelen, tompán ridegen kergetve perce-
 ket éveket, ezredeket az örökkévalóság vég-
 telenjébe . . .

De mielőtt lehunyta volna egy rövid
 esztendőre fáradt pillait az ősz öreg apó,
 előre tekint s a messze beláthatlan jövő-
 dőbe lát:

A Gazdaság és Tudomány kincses or-
 szágai elpuvultva, dicstelenül tűnnek el a
 végtelen vak semmisségben . . . Felettük
 fenséges máltósággal áll a Boldogság ren-

A székelyföldről s multjáról.

A székelyek földje, a Keleti-Kárpátok, a Trachytözetből álló Hargita-hegység s a Bárczaság vidéke közöt terül el. Valamikor nagyobb volt a kiterjedése, mert az Aranyos folyó völgy vidéke is hozzátartozott. Ezen utóbbi vidéket a kézdiak Szt. István királytól; a kézdiaktól pedig ugyancsak hűségük fejében a székelyek kapták. Ma a székelyek földje, a székely eredetű Olt-folyó felső völgyét s a Maros-folyó forrás vidékét öleli föl, vagyis a tulajdonképen Háromszék- és Csikmegyéket.

A Székely föld nem csak történeti, de földrajzi szempontból is igen érdekes. Nézzük csak előbb röviden, ez utóbbi szempontból.

A Magasbükkön, a Sövető-patakon eredő Olt-folyónak völgymagasatain, mindjárt szembe tűnik első sorban a sok s termésköböl épített falazatok által körül vett templom, melyek úgy látszik, menedékkül szolgáltak s éppen ezért még ma is várkastélyoknak nevezik. E völgy előtere a Bárczaság, háttere a Bucsecs-csucs s Brassó fellegvára. Benne találjuk a következő főbb nevezetességek helyeket: itt van Háromszék-megyében Köpecz-hegység, („Baj van Köpeczen!”) hol egy faoszlop hirdeti azt, amikor az Jlahok 1848 éjjel e helységet följújtatták. Van itt barnaszén is. Érdekes Bölöny község is, hol a temetőben szép fafaragású fejták (kopjafák) vannak. Más helyek: Előpatak, vastartalmu fürdővel, a háromszéki térségen fekvő Seps-Szent-György, Háromszék-megye fővárosa, sok kénés és savanyu víz forrással, a gróf Mikó-féle kollegiummal, a Székely Nemzeti Muzeummal, állami mentelleppel. Van neki egy egy kellő épületekkel ellátott szénsavat ömlesztő aknája is, hol kőszvényes betegek légfürdőt (gőzlő) vehetnek. Bodok mely mellett az 1195 m. magas Bodoaitető van a oldalán a Kincés nevű ókori vár romjai. Málnásfürdő ivásra is alkalmas, szénsavas, kissé sós ízű savanyu vize van, valamint egy természetes szénsavat sűrítő gyára is, (Sicuh) mely 150 m. mély ártézi kútból nyeri a szénoxydot. Van meleg, lúp fürdője is. Mikóújfalú savanyu víz forrással (friss borvíz). Csikmegye határán találjuk az 1100 m. magas Búdóshegy, melynek déli oldalán van a torjai kénbarlang, 1053 m. magasságban. A barlang 2 m. széles, 3—6 m. magas kapuval van elzárva. Benne padok vannak, hol ülve veszik a légfürdőt. A barlang végén már emberma-

gasságnyi a gyilkos gáz, hol a csépegő kénvizet edényekbe gyűjtik. Környékén több szénsavsűrítő gyárral s átelonében az őspogánykori szent helyet, Bálványos várát, az aporkok sasfészékét. Ez alatt is van egy szénsav gyár, hol a szénsavat vaspalackokban zárják el. Töle délkeletre fekszik Kézdivásárhely, virágzó ipari és kereskedelmi központ, a Fekete hegynek az Olt folyó balparti mellékfolyójának kellemes völgyében terül el, honnét északkeletre a Keleti-Kárpátok gyönyörű alakulatait találhatjuk. Nem messze fekszik töle Bereck, az Ojtózi-szoros előtt az Ojtózi patak közelében, hol Gábor Áron, a magyar szabadságharc egyik hőse, székely ágyúöntő s tüzer született, Kőkös, hol 1849. júl. 2-án hősi halált szenvedett s a közelében levő Eresztvényi temetőben eltemettetett. Az ojtózi-szoros egyike a legérdekesebb völgyeknek s utja 14 kanyarulatban vezet le. Környékén mindent sok a savanyu víz forrás. A romániai köolaj vidék is itt kezdődik. Sok az ókori vár, romjait mai nap is szemlélhetjük e vidéken. Nyir, a Háromszék Szaharája, homokaitatag, a Nemere fagyos szél kedvenc helye. Várhegy, a „Székely támad“ nevű vár romjaival. Zágón, nagy székely falu, Mikes Kelemen kedvenc tartózkodási helye. Körös, Körösi Csoma Sándor, híres ázsiai utazó itt született 1784. Kovászna piacán van a „Pokolsár“ női bajok ellen hatásos fürdő. A szénsav csakugy fortyog belőle s nagy buborékokat vet föl. Még néha kitörések is fordulnak elő benne. Környékén sok a savanyu víz forrás s akárhol ásnak gödröt, kész a légfürdő. Töle délkeletre van a Bodza folyó völgye kettős szorossal.

Csikmegyében találjuk még a páratlan szépségű helyen fekvő hatásos Tusnád fürdőt, melynek közelében a magasan fekvő s 32 kilométer területű Szent Anna fekszik. Ez a tengerzem csillog, mint egy hegyi tündér. A vidéken igen sok az apró tó. Nevezetesen tovább: a kintűnő levegőjű kászonyjakabfalvi fürdő. Vize tisztító, erősítő, iható, naphtá-, jódos. Érdekes határán a Nemere s Nagy Sándor-hegytetők, honnét gyönyörű a kilátás a Moldvára és a Dobrudzára. Iyenek az Olt torka felett a Solyomkő és Iuhorostető is. Nevezetesen a hármascsucsú Hargita hegység vidéke is. Rajta a Csicsói csucs 1760 m., a Bagolykötető, honnét az erdélyi felföld tagozatai igen jól kivehetők. A Hargita-hegység, sajnos le van tarolva s vidéke is igen szegény (mint a Rákosi székely mondja: „Hargitának híres a neve, de keserű a kenyere!”).

dithetetlen égi birodalma, honnan kimult a hamis pompa és fény, büszkeség és hitetlen tudomány; hol a szenvedélytelen érzelmeknek szeplőtlen tüze köti egymáshoz a megdicsőült lelkeket; hol a földiekből csak egyetlen gyönyör marad meg: a mélységes örök szeretet.

Tóth Ilona.

Magyar Remekirok.

IV. Sorozat: *Kurucz költészet; Kisfaludy Sándor* munkái, I. köt.; — *Széchenyi István* gr. munkái, I. köt.; — *Vörösmarty Mihály* munkái, IV. köt.; — *Tompa Mihály* munkái, II. köt.; — *Kiadja a Franklin-Társulat*, Budapest, 1904.

Az a nagy es értékes gyűjtemény, melyben a *Franklin-Társulat* összegyűjténi vállalkozott a magyar nemzeti géniusz legjelesebb alkotásait, ismét öt szép kötetel gyarapodott. Kapóra jelent meg a „*Remek-írók*“ e negyedik sorozata éppen Karácsony előtt: Mert a ki könyvet szokott ajándékozni annak, a kit szeretet vagy becsül, — s ilyenek sokan vannak — bizonyára nem talál maradandóbb becsü könyveket a „*Magyar Remekírók*“-nál.

Ennek a negyedik sorozatnak, a *Kisfaludy Sándor*, a *Vörösmarty* és *Tompa* munkáinak egy-egy kötetén kívül, két igen nevezetes, szinte azt mondhatnók: egyetlen kötete van. Az egyik: a *Kurucz költészet*, s a másik a *Széchenyi István* gróf válogatott munkáinak első kötete. Mind a kettő régen érzett hiányt pótol irodalmunkban, s éppen ezért különösebb figyelmünkre érdemes.

A *Kurucz költészet* — talán mondanunk se kell — a magyar nemzet szabadság-kultuszának hű tükre, s egyuttal a Rákóczy és Thököly dicsőségének örökös emléke. A mióta Thaly Kálmán, a kurucz kornak farradhatatlan buvára, és az ő nyomán Toldy és Erdélyi, a két jeles irodalomtörténész, fölmutatták és közreadták a vitézi énekek és elegyes dalok gyűjteményét, egyre jobban bebizonyosodott, hogy a „kurucz költé-

zet“ voltaképpen nem izolált fejezet irodalmunk történetében, hanem alkotó része, illetőleg láncszeme annak a népies magyar költészetnek, mely a századok során soha meg nem szakadt, hanem egyre élt és fejlődött. „Egyrésze a történeti népköltészetnek — írja *Erdélyi Pál*, a kötet ösmertető előszavában: — harmadik-negyven esz endőnek (1670—1711) költő formában való megnyilvánulása. Nem önálló, hanem ez idő szerint a legbban képviselt es ismert fejezete a népi költészet történeti fejlődésének“.

Végig lapozván ezt a szép kötetet, melynek tartalmát *Erdélyi Pál* nagy szeretettel és finom ízléssel válogatta össze a „*Kurucz költészet*“ gyöngyeiből, megdöbbenünk az a legendszerű kor, melynek emlékét ma már csak a „Rákóczy-induló“ őrzi köztünk. És a mint erre a szilaj indulóra gyorsabb pezsgésbe jön a vérünk, ugyanúgy hevesebb lüktetésbe kezd a szívünk is, mialatt a szemünk révedezve jár az izzó hazaszeretettel telített fekete betűkön, mert minden sor egy-egy fohász a szabadságért s egy-egy fogadás, hogy „vérük hullajtásával“ is kivívják ezt a szabadságot, a mely — fájda'om! — elveszett akkor és pedig sok időkre veszett el!

Rákóczy, Barcsényi és Bezerédi — a „vitéz magyarok vezér.“ — az áru'ó Ocskay a „fejedelem villama“, a rettenetes vak Botyán, s a kurucz világnak valamennyi, többé-kevésbé híres és hírhedt szereplője, föl egészen Károlyi Sándorig, mind előfordulnak e dalokban, viselt dolgaik érdeme vagy becstelensége szerint, egész addig a szomorú pillanatig, a melyben „kiállott Rákóczy a munkácsi sáncra. — Reá támaszkodék pántos pallosára“ . . .

E szomorú pillanatig váltakozva csendül meg a „*Kurucz-költészet*“-ben, a hol dicsőségesen fölragyogó, hol veszedelmes zátonyra jutott szabadságnak az ujjongása és keserősége, a szerint, a mint a Rákóczy

Madaras község cserépedényei híresek. Grécses (gerinczes) hol a Maros forrásvidékét szemlélhetjük. Bucsin körül feneketlen tölzslápok (Ördög-tó) vannak. Bükkhavas és Kerekszék közt fekszik a híres ásványvízű és fürdőjü Felső-Borszék. Annyi savanyu vize van, hogy 150 millió embert volna képes vele ellátni. Vize vesebajoknál, vérszegénységénél, női bajoknál, aszthmában szenvedőknél igen hatásos. A keleti határhegységben sok az átjáró: tölgyesi, békési ghy-mesi szorosok. A Ló-havas alatt Tölgyesenél, a békési völgyben Gyergyó-Szent-Miklós vidéken van a szép Gyilkostó. 1888. keletkezett egy hegyomlás folytán. 995 m. magasan fekszik. 2200 m. hosszú, 150 méter széles. Balánbányán pedig réztelepek vannak.

A természetnek tehát sok kincsét lehetne itt értékesíteni. Kitűnik ez az elősorolt szemelvényekből is.

A székelyek vidéke a 11. században önkéntes letelepedés következtében népesedett be. A „székely“ elnevezés eredetének a kutatása már sok tintát és papírost emésztett föl és sok régi pletykának tudományos buvárlatára szolgáltattott már alkalmat. A dolog természete szerint azonban az egész história nem más, mint az, hogy e vidékre földmivelő magyarok telepedvén le, az egyes telephelyeket székeknek nevezték el s valószínűleg a „székely“ (-székely) elnevezés is onnét származott.

A letelepedések nemzetségek szerint történtek, tehát egy központi vidékről. Gyánítható ez a ből is, mert első közigazgatási intézményeik, nemzeti szervezetten nyugodtak.

A székelyföld területe már a 13. században székekre (megyék) volt fölosztva. A székek között voltak főszékek (anyaszék), melyek központul szolgáltak központi es törvénykezési tekintetben, voltak mellékszékek, (leányszékek-kerületek, járások).

Főszék (törzsszék) a 16 századbeli oklevelek szerint volt 7, még pedig: Udvarhely- (Keresztur), Maros-, Csik-, Seps-, Kézdi-, Orbai- s Aranyosmelléki szék. Mellék- vagy leányszék volt hat s ezek a következők: Keresztur-, Bardóc- (Vargyas) Csik- (Gyergyóvá), Kászony-, Miklósvár- (Miklósvár községről) és Szerdaszék. Ezek mind a 15. 16 században keletkeztek. Politikai életükben a hadiszervezet s a katonai igazgatás játszik a fő szerepet. Ugy látszik egyik legfőbb földadatuk az ország keleti határainak a védelme volt.

Katonai szempontból a kapitány (helyettes kapitány), kit később már a fejedele-

gyverei győztek, vagy vereséget szenvedtek. Ettől kezdve azonban miután a szabadság ügye elveszett, csupa fájdalom, sir s török sip, vagy a magyar tárogató hangja s a szerencsétlen ország állapotát semmiféle korfeszítő rajz nem jellemezhetné hvebben, mint a kötetnek utolsó előtti dala, melyet ide iktatunk:

Rákóczy, Barcsényi! Ragyogó vitézek!
Napkelet tájáról, fegyverre kelének,
És a mint fölkeltek, fohászuk egbe szállt:
„Segíts meg, Istenünk, harozaink hevén át!”

Segíts meg, Istenünk! És Te Szűz Mária,
Hogy el ne pusztuljon magyarok hazája!
Magyarok hazája, oly dicső volt híred,
Hogy aranyalmának neveztek el téged.“

Az alma lehullott, csutkája van csak meg.
Mióta az ország tabanczal tele lett:
Magyarok hazája aranyos szép alma,
Ki téged őrizett, hűged hant takarja.

A „*Kurucz-költészet*“ a „*Magyar Remek-írók*“-nak minden eszre egyik legszebb és legértékesebb kötete.

Ugyanazt mondhatjuk a *Széchenyi István* gróf munkáinak első kötetéről is, melyet *Berzeviczy Albert* rendezett sajtó alá. A hosszú bevezető tanulmány, melyet a kötet előre irt, taán a legérdekesebb azok közt, melyeket valaha „a nemzetébresztő legnagyobb magyar“-ról irtak. Meglátszik rajta, hogy nemcsak szereti Széchenyit, hanem alaposan ismeri mind lelki és kedélyvilágát, mind politikai és társadalmi munkásságát is. Sikerral védi meg ma nem régiben támadt tendenciózus törekvés ellenében, mely szeretné föloldozni Széchenyi nagyságát a Kossuth-kultusz oltárán, s igeu helyesen jogyzi meg, hogy nemzeti pantheonunk mindkettőt — Széchenyit is, Kossuthot is — esonkitatlan nagyságában fogadhatja magába egymás mellett is; mert „az, hogy működésük egy időben elientétes volt, nem csökkentheti annak a ténynek az értékét, hogy mindkettőnek tüneményes alakja a mi hazánknak, a mi történetünknek ékessége“.

lem nevez ki; közigazgatásilag és törvénykezésképpen pedig a szék által választott szolgabíró (főszolgabíró, királybíró) alatt állottak. A szolgabíró (mellette helyettes szolgabírák) a szék második hivatalnok volt. 1562 előtt minden széknek meg volt a maga évenként választott bírása, ki a kapitánynyal és esküdtekkel igazságot szolgáltatott. Több szék élén állott az eleinte a fejedelem által kinevezett főkirálybíró (várpapátány főispán). A főkirálybíró után következett a kapitány. A főkirálybíró jövedelmének — legnagyobb részét a különféle pénzbírságok tették, tehát királyi hivatalnok volt. Volt neki helyettese is, (jegyző) kinek felügyelete alatt állottak — községek tisztviselői. 1565 óta a szék legfőbb hivatalnokja ellenőrizte békében a katonaköteles s már kiszolgált egyéneket, beszédte a büntetés pénzeket, végrehajította a székgyűlési határozatokat. Ezt az állást eleinte örökölték, még pedig Báthory Zsigmond és I. Rákóczy György alatt, az előkelőbb nemzetiségek tagjai; később azonban már választottak. Birtokhoz is volt kötve s így adás-vevés tárgyául szolgált többször. De azért kimondták, hogy a szék feje csakis székely ember lehet s ezt a széknek választják.

A jegyzők a szék legkisebb hivatalnokai voltak, kik mint esküdtek vettek részt az esküdtszékben. A felebbezők számára az ítéletet írásban ezek adták ki s a székgyűlésről jegyzőkönyvet vezettek.

Hat szék János Zsigmond idejében egy kapitány alatt állott. Aranyosszék azonban kivételt tett; mert ennek s a hozzátartozó 5 román falunak saját kapitánya volt. A székhez tartozó területek élén a főbíró-helyettes állott.

Minden széknek megvolt a maga föld es erdőbirtoka, melynek fölosztás es használata fölött a székgyűlés határozott. Aláiban még a községekben is volt magán es közbirtok (erdő, irtvány). Ha egy család kihalt, a birtokot nemzetiség örökölte s ha rokon egyáltalában nem volt, akkor a falu; de soha sem az állam. Lényeges eltérés tehát a mi ősiségünkötől.

A székeknek sok a joga, de sok kötelessége is volt: a kapitánynyal együtt, békében s háboruban ellenőrizniök kellett a hadügyet; mert a hadügyi teendők, a törvénykezéstől es közigazgatástól nem voltak elkülönítve. Szemlét tartottak a legénység; ügyelték a kellő fölszerelésre, közbiztonságra es utakra.

A katonák lovasok (lófők) es gyalogosok (darabantok). A lófőnek egy lovat kel-

Széchenyinek ebben az első kötetében a *Hitel*, *Világ*, *Stádium*, es az *Utirajzok* foglal helyet. Mindjárt ez a program es beosztás is mutatja, hogy Berzeviczy mily nagy értelemmel válogatta össze Széchenyinek azokat a munkáit, a melyekből az olvasó legjobban megalkothatja e kiváló emberünk helyes képét. Tudott dolgot ismétlünk, mikor az mondjuk, hogy soha könyv nem tett akkora batást náluunk, mint a *Hitel*. „A régi táblabíró parasztlázítónak es birtokrablónak hitte Széchenyit, de a tiszteletbeli aljegyző es a fiatal ügyvéd a haza megváltójának“, — mondja báró Kemény Zsigmond.

Tudjuk, hogy a *Hittel* gróf Dessewffy megtámadta, es Széchenyi a támadásra a „*Világ*“-gal felelt, a mely czim azt jelenti, hogy írója világosságot akart vetni a vitás kérdésre. Sokan a „*Világot*“ tartják Széchenyi legsikerültebb es legdiadalmasabb könyvének; de ha igaz is, kogy ellenfelet fényesen megcáfoltta, viszont azt se lehet tagadni, hogy a „*Világ*“ hangja fölötte éles, sok helyütt pedig szinte maró es kiégyédtelen. A „*Stádium*“ folytatása es megkísztő része a két előbbi könyvnek, betetőzése annak a társadalmi es közgazdasági átalakulásnak, melyet Széchenyi olyformán óhajtott s a melynek valóítására se pénzt, se időt, se fáradságot nem kimélt.

E komoly es örökké becses tanulmányoknál — Széchenyi egyéniségének megítélésér: — fontosabb az *Utirajzok*, melyekben a nagy férfiu egész mivoltát szinte pongyolában látjuk. Nem sok az egész: alig nyolczadrésze a vasok kötetnek, de a Széchenyi meghasonlott kedélye, elégedetlensége a világgal es önmagával, a lelki egyensúly hiánya vagy legalább tökéletlensége annyira kirú a 25—30 lapból, hogy megértjük belőle azt a szomorú véget, a mit önkezével készített magának.

(Folyt. köv.)

Folytatás a mellékletben.

lett kintartani, tehát hozzá birtok is tartozott, mely a községi vagyontól el volt különítve; ha ezt nem bírta, gyalogos lett belőle. Ez így volt 1562-ig.

Ezentul a székelyek a fejedelmektől, már előjogokkal bíró nemesi oklevelet kapnak.

Országgyűlésre minden szék egy-egy nemeset és lófőt küldött követnek, kiket a közadóból fizettek. Törvénykezésre a jogokat a királyoktól, vagy a fejedelmektől kapták.

Ha a sereget mozgósítani kellett, akkor a király vagy fejedelem megbizta a gróft (főkapitány), ki aztán a székek kapitányai által intézkedett. A székek kapitányai véres kardot, tüzi jelvényeket s dobot hordoztak s a legénységet fegyverre szállították s mielőtt háborúba mentek volna, szemlét tartottak felöttük s meggyőződtek, hogy nem hiányzik-e valaki közülök.

Aki hiányzott, azt a háboru után felelősségre vonták s ha kellőleg nem igazolta magát, megbüntették. A csatatéren a kapitányoknak rendesen egy helyettese volt jelen, ki mellé a szék parancsnokot állított.

A hadi költséget a székek viselték. A székek hatásköréhez tartoztak: az adók kivetése s beszedése, miket a kapitányok, királybírák (szolgabírák) szedtek be.

A községek élén állott a bíró, kit az év végén felelősségre vonhattak. Ezek bíraskodtak az esküdtekkel (falusi bíróság) első fokulag (bagatell) 4—6 koronáig. A másodfokú bíróságok voltak a székek. A szék törvényszéke állott: a kapitányokból, királybírákból. Később a szolgabírák kerekednek felül s a székek törvényszékénél mint elnökök szerepelnek. A székgyűlés élén 1562-ig állott a kapitány vagy helyettese, ezután a főkirálybíró. A szék ügyeit ellenőrizték a gróf, vagy királybíró, mint a királyi hivatalnokok.

A 15. században a székek be lépésébe az esküdtszéki intézmény is. A székek ítélet hozatalában segédkeztek előkelőbb családok vénei. Számuk 12—6 közt változott s egy évre lőnek választva. Az esküdtszék elé tartozott minden pör, honnét Udvarhely székhez, a székhelyek közös székéhez (a székely nemzetgyűlés fő ülészéke) s innét a székelyek grófjához, vagy a királyhoz, fejedelemben. Ha a nemzetgyűlés, vagy főítélőszék egyik tagja elhalt, akkor az helyettük másikat választott. Ez így volt 1562-ig.

A felelősségi fórum, később a királyi tábla lett. A mellékezeketől a főszékekhez, innét a fejedelmi táblához felelősségek.

Mindezekből látjuk, hogy a székelyeknek mily szép a multjuk s hazánk történetébe mily fontos hely illeti meg őket. Minden intézményében a magyar köz- és magánjog alapjait ismerhetjük föl, vagyis vértünkben valók. Mai napság a székelyek vidéke, elég oktanul, az ország egyik legszegényebb része, pedig a székelyek ma is egyik hű öre a magyaroknak! Itt volna az ideje, hogy a sok haszontalan fecsegés helyett, az ország törvényhozása ilyen gazdasági fejlesztési ügyekkel foglalkozzék! Mert hiába okoskodunk és áztatjuk magunkat: a kenyér a földög! Ez az alapja mindennek! Ha ez nincs meg, akkor nincs értéke az ember s a társadalom életében semminek sem! Tehát: kenyér, kenyér, kenyér; s ne jog, jog, jog! Sajnos, hogy nálunk az ámitásnak még igen nagy a tere s értéke; azért nincs elég kenyérünk, hanem van kocsi számra jogunk!

Talán már jövőre a kis Jézuska meghozza az okos észet s vele a segítséget!

Vízy.

Gőzfürdő.

Mit is mondtam az első cikkemben? Azt, hogy: „... gőzfürdő is hozzá járul a város intelligenciájának emeléséhez!“ Tagadhatatlan faktum ez! Mert minél több társadalmi jólétet, kényelmet szolgáló kultur intézmény létesül egy városban, minél több a humanizmus szülte, felebaráti szeretetet hirdető jótékony intézmény; minél több az individuumok, valamint az ösztársadalom egészségi, szellemi, anyagi jólétét felkaroló s ápoló helyiségek: annál inkább hivatásának magaslatán áll a városi vezetőség, annál inkább megérdemli az intelligens elnevezést.

A gőzfürdő létesítése egészségi szempontból elengedhetetlen követelmény. Különösen az, Lévára nézve. Laikus vagyok ezen a téren, orvosi szempontból nem szólhatok hozzá, de tapasztalatom és tanulmányaim alapján határozottan mondhatom én is, minden orvosi szakértelem nélkül, hogy a gőzfürdő több olyan betegségnek veszi elejét s szünteti meg gyökeresen és hamarosan, a milyeneket hosszú, otthoni, primitív gyógykezelés (gőzölés, párolás, lábvizetel) által csak nehezen tudnak megszüntetni.

Hát még, ha az egészségesek kényelmére gondolunk! Minő fenséges élvezetet nyújt egy-egy gőzfürdőtétel, a ki ezt már szerencsés volt tapasztalni — tudj.

Nem akarok én itt dics hymnusokat zengedezni a gőzfürdő szükségességéről. Hogy az kell Lévára, érezzük mindnyájan. Nem szükséges tehát azt hosszan bizonyítani. Inkább a módozatokról szólók még, miként lehetne legkönnyebben megvalósíthatatni a gőzfürdőt?

Kit terhel a felelősség, hogy mindaddig Léván nincsen gőzfürdő? Minden bizonytalanságot, kik számot tartanak intelligens nevezetűre: a városi előljáráságot. Mulasztást követelt el az előljárásig eddig, de tetőzi mulasztását, ha nem gondolkozik most komolyan az eddigi tervek megvalósításán. A kedvező alkalom itt van. — tessék kihasználni. A „Bars“ cikkírója kimutatta, hogy és miképpen lehetne most a városnak e kérdést megoldani, a villamvilágítással együtt. Tessék komolyan venni e felhívást! és ragadja meg az előljárásig az alkalmat arra, hogy elévülhetlen babérjaihoz, melyeket a város jólétének előmozdításánál tagadhatatlanul érdemszerint nyert, egyet ismét szerezhessen. Örökös álmódoszás, fontolgtatás: soha sem volt még nemes tetteknek rugója. A nemes lelkesedés, ha tettekben nyilvánkozik: — az az érdem. És, hogy ha a városi előljárásig, még mindig nem látja elérkezettnek az időt, a gőzfürdő létesíthetősége: mozduljon meg a társadalom. Én azt hiszem, nincsen egy tagja sem a mi társadalmunknak, ki ne áldozna szívesen ily szükségszerű intézmény létesítésére. Azért állítom ezt ily határozottan, mert az a töké, melyet a Léván felállítandó gőzfürdő megvalósítására hozunk, megtermi a gyümölcsöt. De én anyagi nyeresékre nem is reflektálok, én az erkölcsi sikert hangzatom. Léva város intelligenciája megkívánja e tekintetben is, hogy áldozatot hozunk. — De, hogy ha valakit az anyagiak végtelen szeretete vinne is csupán az áldozat hozatala: ne féljen, én biztosra veszem, hogy 10—15% ot meghoz a befektetett töké. Vegye tehát a „Bars“ a kezébe az eszmé keresztül vitelét. Bocssáson ki 25 koronás részvényeket, én hiszem, hogy rövid idő alatt, helyből és vidékről, összejön a szükséges összeg.

És, ha ezen indítványom sem látszik keresztül vihetőnek, mondok még egyet. Hítelintézetek, takarékpénztárakhoz fordulok. Bocssáson ki ezek részvényeket és ha a saját erejükből rem, így társadalmi gyűjtés útján, rövid idő alatt elérjük célunkat. Tessék elhinni nekem, hogy gyümölcsözőbb és biztosabb helyen elhelyezett pénz lesz ez bármelyik intézetnek, mint a sok helyütt kockázatot váltó adósság.

Ennyit a módozatokról. Most még röviden a következőket mondom el:

A mult heteken olvastam, hogy a kínai császárné egész modern udvartartást viszen; keleti mintákra rendezi be lakását, szokásai egészen európaiak s kényelmes budoirja mellett fürdő (!!) helyiséget rendeztetett be. Nos, a gyermekkorát élő, alig pár napos műveltséggel rendelkező kínai nép, le fogja főzni a több százados multu Léva városát.

No igen, most tessék csak meggondolni, hogy a mi a császári udvarban chikk (!), a kínaiaknál azt, ha még gőzfürdő is, létesíteni fogják a birodalom minden városában. Erkölcsi reputációjuk megvédése érdekében kérem a vezetőket: előzzük meg a kínaiakat!*)

Birtha József, ref. lelkész.

*) Szívesen adunk helyet e közleménynek is, mert a cél elérése ohajtandó, de nagy részével nem értünk egyet. Részvények kibocsátásában a t. cikkíróknak túl vérmesek a reményei, a nagyműveltségű kínaiakat pedig bajos így meg kritizálni. Szerk.

Az iszákosság.

Gyakran olvashattunk tudományos, vagy népszerű folyóiratokban, meg napilapokban olyan cikkeket, melyek az emberiség válamelyik nyavalyájával foglalkozva, pontos számokban tárják elének, hogy egyes vidékek, vagy országok népességének mekkora % a esik évenként áldozatul bizonyos ember irtó betegségeknek. Ilyen emberpusztító baj az iszákosság is.

Meglepő és elszomorító, hogy embertársaink között milyen sokan vannak, akik különböző indító okokból kifolyólag idővel az iszákosság közé jutván, a társadalom, a haza s végeredményben az emberiség ségyére, mint haszontalan, gyakran egyenesen kártékony elemek végzik földi pályájukat. S ezen szerencsétlenebbek között hány van olyan, a legszerencsétlenebb, a kik az iszákosság iránti hajlandóságot szüleiktől örökölték s mint ugynevezett terhelték, már embrii korukban kezdtek a szeszfogyasztást. A tudatlanság mekkora mértéke nyilvánul ama sötét tényben, hogy némely anyák csecsemő gyermekeiknek a esendesebb viselkedés és jobb alvás céljából pálinkát adnak. Még az, a szászoros értelmében, amelytől ama zse ge test és apró, ártatlan lélek már életének első stádiumában megnyomorítottatik.

Abban a családban, melyben a szü ök iszákosok, a gyermekek is hamar az itltra szoknak. Eltekintve attól, hogy az ilyen gyermekekben a szesz iránt ugys már egyéni hajlandóság van, részben a szülők által nyújtott rossz példa, részben és különösen pedig az alkalom folytán válnak al-

koholistákká. Ezen alkalom pedig mindannyiszor megvan, valahányszor egy üveggel vagy pohárral a kezükben, szülei megbízásából a szeszmerésbe tartanak, ahonét a megfelelő napi, gyakran órai mennyiséggel visszatérve, utközben titkos kóstolgatással edzik idegeiket a későbbi nagyobb quantumok befogadására. Halad pedig, ki már egyszer megindult. S ha utja egy lejtő, melyen esik, sebessége egyre fokozódik. Egy bizonyos állapoton túl pedig e téren nincsen többé megállás. Az elkárhozott rohan a romlásba.

A szeszfogyasztás révén az államnak jelentékeny bevételei vannak. Ezek a termelési és fogyasztási adók útján jutnak az állampénztárba. De kérdés, hogy ez a jövedelem felér-e azon morális és materialis veszteséggel, mely az alkoholizmus romboló munkájának nyomában jár?

Rendszerint a tudatlanabb és szegényebb, meg legszegényebb néposztály az, mely az ivásban leli legnagyobb élvezetét. Ha a nehezen szerzett filléreiket inkább a családi igaz szükségletek kielégítésére fordítanák, jobb táplálékra és ruházatra, szelidebb erkölcsökre, nagyobb munkakedvre és a betegségekkel szemben jelentékenyebb ellentálló erőre tennének szert. Amit az állam a meg nem ivott alkoholban így elveszítene, más irányokban többszörösen megtérülne. Bizonyos, hogy a büntények egy nagy százaléka, melyek közvetve, vagy közvetlenül a szesz káros hatásából származnak, megszűnővén azok, mint okozatok szintén elmaradnának. Hogy ez már magában is mit jelent, megmondhatják azok, akik hivataluknál fogva az emberiség rosszabb és szerencsétlenebb tagjai által okozott súlyos tetteknek és embertelenségeknek közvetlen szemlélői.

Ha a tudatlan, alacsony műveltségű népet sem ékesíti az alkoholizmus büne, akkor annál inkább elítélhetjük azokat, a kik nevelésüknél, tudásuknál, vagy társadalmi helyzetüknél fogva a jobbak közé tartoznak, azonban titokban vagy nyíltan igaz barátjai a szesznek. Tévedés, hibás nézet az, hogy az emberi szervezetnek szükséges az ital. Mert ha ez igaz lenne most nem volnánk abban a helyzetben, hogy ezt kimondhassuk. Hiszen tudjuk, hogy volt idő, amikor a szesz ismeretlen folyadék volt. És az emberiség mégsem pusztult ki. Megvagyunk s bár nehezen, de haladunk!

Nem igaz az sem, hogy hideg időben fogyasztva, kellemesen melegíti, tüti a testet. Az orvosok által a test különböző helyein eszközölt mérésekből kitűnt, hogy a részegnek vére alacsonyabb hőmérsékletű. Innen van, hogy az ilyenek könnyeben és hamarabb fagnak meg, mint a hasonló körülmények között levő józan társaik. Az melegség, az a tűz, mely a pálinkázás után jelentkezik, csak az idegek hamis rezgése. Amolyan áljelentés, téves hír. És noha a vádak primitív nézetüknél fogva joggal nevezhetik tüzeitnek, — hiszen pusztulnak, elégnék tőle, mint az igazi tüztől, — a látászatnak fel nem ülhettünk s ezért a szervezet rá nem szoktathatjuk.

Az sem igaz, hogy a munkaképességet, a kitarást fokozza s mint ilyen a test legolcsóbb fűtőanyaga. Vannak nemzetek, ahol a szesz élvezete vallási törvényeik alapján a legszigorubbban tiltva van. Megengedjük, hogy ezek között is lesznek bűnösök, a többség azonban mégis csak megtartja a törvényt. De vajjon mondhatjuk-e, hogy a szesztelenek országában a munkabírás kisebb mérvű, a kitarás és izomerő csekélyebb mértékű, mint másutt? Éppen nem. Azon imaginár hason, ami a szeszről a testre származik, csak frázis, amolyan légből kapott jogocsim, a haszontalan és immorális foglalkozáshoz.

Nem csodálhatjuk, hogy a köznép szívesen iszik, amikor látja, hogy az urak is megteszik az effélé. Még akkor is iszunk, ha nem esik jól, csak azért, hogy a házia, kat meg ne bántuk, ök megkínálnak, hogy kedvesek, vendég szeretők lehessenek. És érdekes, hogy egy pusztá vizit is elegendő arra, hogy a kredenczen készenlébe helyezett likőr és társai a maguk különböző ízű és színű változataikban onnét lesétájának s adagonként eltűnjenek. Még a hölgyek is kóstolgatják, csak édes legyen. Persze, uri ember es uri ház ki nem teheti magát annak, hogy róluk azt mondják: „Még csak egy kupicza snapszszal sem kínált meg bennünket!“

Tómérdek a lehetőség, alkalom és helyzet, ahol az embert a szesz kísérti. Az első sikeres lépés után jönnek a többiek. Lassan és fokozatosan a szervezet nemcsak megszokja, de idővel egyenesen megköveteli. Az adagok egyre nagyobbodnak, erősödnék, a test pedig folyton gyengül, végül elpusztul. Megállni nem lehet, mert hiányzik az akaraterő. A nehéz betegeket csak lassu és fokozatos elszoktatással, fáradságos és türelmes kezeléssel lehet gyógyítani. Erre pedig külön e célra berendezett kórházak kellenek. Sajnos nálunk ilyenek még nincsenek.

Hiába hoznak az iszákosság ellen törvényeket, nem sok hasznot hajtanak a mértéktelenségi egyletek, ha körülöttünk olcsó és sok a szesz. Ha ilyet csak a gyógyszer-tárakban lehetne kapni, patikai árakon, már ez lenne valami. Amíg ez az állapot be nem következik, mindig lesznek alkoholisták. Mindazonáltal szép szóval, jó példával is le-

het hatni. Müködési tér van elég, különösen itt nálunk, ahol a munkásnak a napszámban kijár a félliter pálinka is. Ki-ki tegye meg, mit környezetében tehet és az eredmény nem fog elmaradni.

Kurucz Ernő.

Különfélék.

— A „Stefánia árvaház“ lélekemelő ünnepséget rendezett a karácsonyfa leleplezése alkalmából decz. 23-án délután. Az ünnepség teljesen családias jellegű volt, de mégis sokan megjelentek azon, a kik gyönyörködtek a boldogságban uszó gyermekekben. Az árvák nagyokhoz illő bátorsággal adták elő „A kis Jézus körútja“ cz. alkalmi színjátékot, a megkapó „előkép“ pedig mélyen emlénkünkbe vésődött, a melyből különösen a vendégszerapló H e t z e r D ó r i k a kis Jézus alakja emelkedett ki. Az ünnepély végén az egyesület tagja B á t h y László prépost-plébános intézett a gyermekekhez beszédet s hálára intvén őket figyelmeztette a jó viselőre is. Majd az egyesületi tagoknak közzönte meg áldozatkészügiüket s azon szilárd meggyőződésének adott kifejezést, hogy a krisztusi szeretet felülemelkedik minden felekezeti és nemzeti érdekekben.

— Szeretetvendégség. A „Bethlen Katalin“ nőegylet a ref. egyházban, egy szép öskeresztyéni szokást újított fel, a nőegylet december 23 án. A szegények és az árvák számára az oroszlan nagytermében megterítette a „szeregett“ asztalt, a melyen a ref. nők ajándékai voltak felhalmozva. Az emelvényen pedig egy szép karácsonyfát állítottak fel, miuden jóval megrakva. A megterített asztalnál Birtha József lelkész tartott beszédet a szép számú közönség előtt. Melyben a szeretet-vendégség lényegéről szólott s magyarázta az estély jelentőségét. Majd a közös éneklés után kis leányok és fiuk szavalatában gyönyörködött a közönség. Az estély vallásos részét a lelkész telolvasása és a közönség éneklése zárta be. Ezután az ajándokok kiosztása következett. Mintegy 25 gyermek és 30 szegény asszony részesült a szeretetvendégség áldásaiban, felekezeti különbség nélkül. Mindenki rakott kosárral távozott az estélyről, áldva a seregek Urát Istenét, hogy a gazdagok szívében felköltöttte a szegények iránti könyörület érzését. A gyönyörű karácsonyfa díszét és a rajta levő ajándékokat a gyermekek közt osztották szét a buzgó nők. Kis leányok kendőt, ruhának valót, kis fiuk kalapot, szegény asszonyok gyümölcsöt, süteményt, húst, sőt egycsek pénzt is kaptak. A városi árvaház részére 3 kosár gyümölcsöt, süteményt és egyéb enni valót küldött a nőegylet. Alig négy hete hogy a „Bethlen Katalin“ nőegylet megalakult s már is mily szép jelét adta a szívekben élő jótékonyág, a szeretet megnyilatkozásának.

A „Lévai Kath. Legényegylet“ farsangi színjátékára nézve nagyban folynak az előkészületek. A szindarabot illetőleg változás ált be ugyan, a menőyiben el nem háriható akadályok miatt elmarad Géczy „A mit az erdő mesél“ cz. népszínműve s e helyett Erdősi Károly „Ösi erények“ című három felvonásos történelmi színjátékát fogják előadni. E darab a törekvő Hunyadi János korából van merítve és szépen mutatja be a czéhrendszerben élő azon kor iparosait. Kétség sem lehet az iránt, hogy e darab megnyeri városunk polgárságának tetszését, annál is inkább, mivel a budapesti testvér egyesületben egymásután hatszor kellett azt előadni. Szerpebeosztása a következő: Hunyadi János Válasik József, György vitéz hű embere Oberth József, Viad Drakul havasföldi oláh vajda Horváth Gyula, Kelemen mester iparos Petrács Lajos, Leányai: Erzsike Laczkó Anuska k. a., Piroka Litauvazky Juczika k. a. Ságédei: László Novotny Gyula, Hanzi Osztrovszky János, Vörös Mihály kalandor Hajnal József, Gábor házi szolga Csenger Ferencz, Oláh kém Medvecky László. Sugó (azt is eláruljuk) Lengyel Béla. A díszes kiállítású meghívók e napokban szintén elkészülnek s mi hamarabb azokat is szét fogjuk küldeni. Az egyesület elnöksége.

— Protestáns estély. A lévai ev. ref. egyház kebelében alakult „Bethlen Katalin keresztyén nőegylet“ 1904. évi január hó 1-én, esive 5 órakor az „Oroszlan fogadó“ nagytermében harmadik Protestáns estélyt rendez, igen szép és érdekes műsorral. Az estély végeztével vallásos iratokat, bibliákat, falra való idézeteket osztogat: Birtha József lelkész. Blépti díj nincsen. A kitért perselybe bármilyen csekély adományt is hálás köszönettel fogad a nőegylet.

— Az 1904. évre megállapított esküdtek lajstroma. Rendes tagok: Bárd Ambrózy Istvan Malonya. Dr. Ardó Sándor, Ácher Samu, Bacsa Miklós, Bartosik Bertalan, Dr. Belicza Pál, Bankovics János, Bodó János, Dr. Botka Győző Ar.-Maróth, Bálinth Sándor, Bankovich Géza, Borossanyi Győző Léva. Botka Zoltán Kiszvekevény. Csapela István, Csapela Adolf, Csikkol József Aranyosmarót. Csűrűk István Léva. Chudoba Ernő Zseliz. Császárs Sándor Nagylüle. Dú János Kistapolcsány. Dudek Sándor, Drexler Jenő, Drexler József Aranyosmarót. Dóka Sándor, Dukasz Lipót Léva. Dóssy József Olaj. Dóra Miklós Hull. Dudek Béla Zsitvaufalu. Dömötör Zsigmond Valkház. Eisenberg Károly Aranyosmarót, Engel Elias Csiffur. Friedl Részó, Dr. Fuohs

Mór Aranyosmarót. Francisci János, Fischer Natál Léva. Gazi Mihály Aranyosmaróth. Gusztáv Endre, Goldstein Henrik, Guttman Lipót, Gyapay Gusztáv Léva. Galambos Jónás Töböl. Dr. Hámos Péter, Hegedűs Mór, Homanovszky József Ar-marót. Halász György Rendve. Hecht Bernát Csiffár. Juszt Ferenc Aranyosmarót. Jozsefcsek Géza Léva. Javorovszky Sándor Zsitvagyarmat. Kosztolányi István Nancsényi. Katona Gyula Aranyosmarót. Kracsencica Imre Nagyszéles ny. Kinczel Károly, Kozma Ödön, Kracsovicz Rezső, Kracszta József, Kosztolányi Aurél Aranyosmarót. Dr. Kaszianicsy Kálmán, ifj. Kocz József, Klein Ödön Léva. Kazy László Nemesorosi. Kovács Vincze Aha. Komáromy Ambrus, Koronci Sándor Verebély. Kopcsányi László Ohaj. Knapp Sándor Baracska. Laky János-Lithvay István Aranyosmaróth. ifj. Lakner László Gényepusztá. Lavatic László Nagykálna. Lúley István Nagylüle. Lúley Lajos Töböl. Lénárd László Valkház. Mattyasovszky György, Mittelmann Tivadar, Mittelmann János Aranyosmarót. Mátray Gyula Köröspusztá. Missák Pál Rendve. Mészár Benedek Zsitvagyarmat. Mihályffy Mihály Zaarnócza. Nagy Imre Aranyosmarót. Nappel Rezső Léva. Pálenik György, Pecsadai János, Dr. Persay Ferenc, Pető Bertalan, Pető Albert, Petrovics János Aranyosmarót. Pollák Zsigmond, Prechovszky Sámuel Verebély. Pekarik Mátyás Rendve. Rakovszky István, Rakovszky János Peták, Rakovszky Lajos, Raschmann Tamás, Rintel Rezső, Safcsik Béla, Schlesinger Jakob, Stiff János Ar-marót. Schweisz Izsák Léva. Salzberger János Bajka. Ifj. Simon Lajos Töböl, Szent-Ivány Oszkár Bélád. Székely István Lédec, Szalay Vilmos, Szemerédy Lajos Léva. Szandner Sándor Nagymálas. Taxner Béla Kisapáthi. Tolnay Lajos Léva, Trubinyi Imre, Tóth István bóger Verebély, Truhlik Vincze Nagymánya. Tóth József Ujbánya, Ujfalusy István Léva. Weinberger Mór Ar-maróth. Dr. Weisz Lipót, Weisz Jenő Léva. Valkovics János Verebély. Zlinszky Lajos, Znamenák Sándor Aranyosmarót. Póttagok: Bánutz Jenő, Benkovics János, Benkovics Pál, Bodó István, Csernák Mihály, Csikkel János, Demény Gyula, Demke Ferenc, Dományi Elek, Dömötör János, Fülöp Kornél-Gódor Gyula, Illyés Béla, Ivanovics Alajos, Jakubovics János, Dr. Kiss Mihály, Kosztolányi Atilla, Lányi József, Lockner János, Luts József, Mailáth István, Marcsányi György, Moesz Rezső, Müller Miksa, Nesselmann Kálmán, Pányik Imre, Dr. Perl Antal, Pintig József, Rajczy Rezső, Rakovszky Ferenc, Rakovszky János, Rakovszky József Pepi, Ribárik János, Ruffy Lajos, Schiller Róbert, Schiller Ottó, Schwager Vilmos, Szikora János, Valach István, Valkovics Endre.

— **Egyházi kinevezések.** A besztercebányai megyés püspök Zsitvny János segédlelkész Pálosnagymezőre káplánná nevezte ki. — A hercegprímás J. u. r. i. k. Jakab segédlelkész Ardánóczra plébánossá nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Bartha Vilma kunoavágási állami elemi iskolai tanítónő a Komló-bányai telepi áll. elemi iskolához hasonló minőségben áthelyezte.

— **A villamos világítás** előkészületei nagyban folynak. Az akkumulátorok töltését most végzik. Mint értesülünk az év utolsó napján megkezdik a villamosvilágítást.

— **Újévi ajándék városi tisztviselőknél.** A f. decz. hó 30-án megtartandó városi képviselőtestületi közgyűlésnek alkalma lesz szép újévi ajándékkal megörvendeztetni tisztviselőit, alkalmazottjait és szolgálatvezetőit. Ugyanis a polgármester elkészíté és a számvévi bizottság tagjai közt kiosztatja a nyugdíj-szabályzat tervezetét, melylyel a városi tisztviselők sorsáról gondoskodva lesz, jövőben mindenik fokozottabb kedvvel és szorgalommal végezheti kötelességét, nem fog abbahánitól és elcsüggesztőleg behatni a vizsgálati öregségi idejére való aggodalom. A nyugdíj szabályzat 1904. jan. 1-től lépne életbe, azonban 1893 évi január 1-ig — vagyis 10 évvel visszamenőleg — jogosítottak a régebben szolgáló tisztviselők az évi 20% utólagos befizetés mellett szolgálati éveiket beszámíttatni. Léva városi közönségétől évi 2000 korona hozzájárulást kér a javaslat a nyugdíj alaphoz, — ehhez járulnak a belépő tisztviselők az első évben törzsfizetéseik 10%-ával, azután pedig 40 évig évenkénti 20%-kal. A polgármester indítványa az évi 200 kor városi hozzájárulást az általa egyidejűleg beterjesztett hirtokváltozások után szedendő városi illetékesedésre vonatkozó javaslatának elfogadása esetén begyűlendő évi 8000 koronányi új jövedelméből célozta fedeztetni.

— **Új városi jövedelem.** Városunk polgármestere a mint már a folyó év közepén jelzé, Léva városi jövedelmét új forrásnyitásával szándékozik gyarapítani. Ezen új jövedelemre vonatkozó javaslatát most bocsátá a szervező-bizottság elé. Ezen városi szabályrendelet tervezetben a város területén a szülők utáni egyenes leszármazó öröklés eseteit kivéve, minden birtokváltozás után 10%, a holt kézen levő ingatlanok után 1 1/2%, a sz. erkölcsi testületek és más jogi személyek ingatlanai és tartozékai után 4/10% illetve 3/10% épen úgy mint az állami illeték egyenértékű kiszabásánál, lenne mint városi

illeték szedendő. Ezen címeken a város körülbelül évenként 8000 korona új jövedelemhez jut, melyből 2000 koronát a polgármester a városi nyugdíjalaphoz javasol csatoltatni, — a többi pedig a városi házi pénztár szükségletére, illetve az ivóvíz kérdés. vízvezeték és csatornázás fokozatos megoldására lenne fordítandó.

— **Eljegyzés.** Karis István Nagy-Szicsényről ma tartotta eljegyzését Kerni Bőskeve, Kerni Mihály lévai lakos kedves leányával.

— **Műkedvelői előadás.** Az ujbányai szegény Gyermek- és Szülő Egyesület 1904 évi január hó 2-án, saját alapszínházában a Kaszinó helyiségében táncmulatsággal egybekötött műkedvelői előadást rendez.

— **A pecsenyesütő bódék** sorra úgy látszik rövid időn belül el lesz döntve a megszabadulni a picztér ezen hátrányára szolgáló alkotmánytól. Ugyanis ünnepek után a harmadszori árverés meg fog tartatni azok egy évre leendő bére adására s ha a mostani bérösszeget az árverezők nem biztosítják a város részére, a képviselő testület tagjai közt általános ohajtást képez az, hogy az árverés ne hagyassék jóvá, hanem a mostani bérlet lejártával újév után azonnal bontassék le azon ideiglenes építmény.

— **Agyonszirt iparos.** Aranyosmaróthon a hó 22-én a vásáron több iparos összejött, hogy a csendöröknek kellett köze lépni, hogy a verekedésnek véget vessenek. E közben egy Missik István nevű asztalos megragadta a csendőr fegyverét s dulakodni kezdett vele úgy, hogy a megtámadott csendőr kénytelen volt fegyverét használni a leszurta a garázda iparost, ki a szurás következtében meghalt. A csendőr parancsnokság megindította a vizsgálatot, hogy volt-e joga a csendörnek fegyverét használni.

— **Három magyar dalt** adott ki Philippi Vilmos ujbányai állami elemi iskolai tanító zongorára és énekhangra. Az f. moll-ban írt s könnyen játszható három magyar népdal elismerésre és talán nagyobb elterjedésre tarthat számot, mert kifejező s hangulatos és hatással énekelhető. Csak azt teszi rosszul a szerző, hogy régi, ismert melódiák szövegét választotta megzenésítésének tárgyául s így a ki ezeket ismeri, nehezen tanulja meg az új hallomokat. A Hegedűs Sándornak ajánlott mű ára 80 fillér. Kapható a szerzőnél Ujbányán. Minden példány 10%-a a Tanítók háza javára fordíttatik.

— **Tejhamisítás.** Karácsony hetében nagy kelete van a tejnek a lévai piacon. Élelmes asszonyok minden hépen hasznukra igyekeznek fordítani ezt a kelendőséget s vizzel szaporítják meg a mennyiséget. A héten is több hamisításnak jött a nyomára a rendőrség és sok vizzel szaporított tejet kobozott el a lévai piacon. A rendőrségnek ez az eljárása jó benyomást kelt a közönségben. De nem ártana neha a korcsmákba is benézni, ott is akadna egy pár hekto hamisított lőre.

— **Új lap.** Az Alsó-Kubinban megjelent „Árva megyei Hatfői Hírlap” megszünt. Most — mint értesülünk — a régi „Árva megyei Hírlap” eredeti fel újra igen fontos formában és elenk, változatos tartalommal. A lap felelős szerkesztője Dr. Dineky István.

— **Dalok** című műveinek megújított újabb Toldy Lázarus, az ismeretlen zeneszerzőnek legújabb kompozícióját, Karafialah Jenő harmadik versének megzenésítése. A dalok előzetesei ára 2 korona 40 fillér. Az összeg Karafialah Jenő címére küldendő (VII., Bethlen-utca 9).

— **Kereskedők egyesülése.** Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés, a mely a többi nagy gazdasági érdekképviselettel párhuzamosan a hazai kereskedőosztálynak egy nagyarányú szövetségben való összefoglalását célozza, Sándor Pál orsz. képviselő elnöke alatt álló végrehajtó bizottság megalakulási munkálatainak befejező stádiumában van s nem sokára a nyilvánosság elé lép.

— **A kihágási büntetéspénzek.** A belügyminiszter az egyszerűsítési törvénynek egyik legfontosabb fejezetét szándékozik életbeléptetni 1904. január 1-én. A kihágási büntetéspénzek kezelésére, nyilvántartására és elszámolására vonatkozó szabályzat tervezete ugyanis már készen van. A tervezet szerint megvalósul az egységes nyilvántartásnak, egységes pénz naplónak, az összes kihágási büntetéspénzek két részre (az állam és a községek javára) felosztásának, a helyszíni ellenőrzésnek várva-várt egyszerű rendszere. Ha a terv tényleg tetet ől, az összes alsófoku rendőrhatalóságok végtelen sok bürokratikus munkától szabadulnak.

— **Az újévi üdvözlések megváltása.** Rohamosan halad a világ s egymás után dönti le a régi idők elavult szokásait. De egyet még a haladó társadalom sem tud kiküszöbölni, mely pedig kellemetlen teherként alkalmatlanok minden újév kezdetén. Az pedig nem más, mint az újévi üdvözlések régi szokása, mely a maga baksaival és ajándékaival, a mily terhes, ép oly kellemetlen. Sok helyen már szokásban van ennek megváltása, valamely jótékony célra. A mi társadalmunknak is végre már össze kellene fognia és helyesen tenné mindenki, ha azt megváltaná. Ez által igazán nemes célokat lehetne fölségíteni. Csak egy jóakaró kezdeményező kellene.

Közönség köréből.

Köszönet nyilvánítás.

A Lévai Takarékpénztár, a Karácsonyi ünnepek alkalmával, a városi szegények között leendő kiosztás végett 118 korona 40 fillért küldött át a polgármesteri hivatalhoz, midőn ezen összeg kiosztásáról intézkedem, egyúttal nyilvánosan köszönetemet fejezem ki a Pénz intézet nemes részéről Igazgatóságának kegyes adományáért.

Léva, 1903 évi december 19-én.

Bódogh Lajos
polgármester.

Köszönet nyilvánítás.

A „Lévai Takarékpénztár” tekinetes Igazgatósága 100 koronát küldött hivatalomhoz a segélyre szorult szegények közt leendő szétosztás végett.

Midőn ezen összegnek átvételét nyugtatom: egyben a kegyes adományért, a szülők közt nevében halás köszönetemet nyilvánítom.

Léva, 1903. december hó 19.

Kónya József
rendőrkapitány.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzései.

1903. évi decz. hó 20-tól 1903. decz. hó 27-ig

Születés.		
A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Vitek József Fritusz Mária	leány	Örzsébet
Ivan Mihály Bagócsi Mária	leány	Julianna
Blumenfeld Ármán Neuman V.	fiú	Zsigmond
Fábián Zoltán Hartl Terézia	fiú	Zoltán
Vimeták András Balicska M.	fiú	Lajos
Simon István Kiszela Rozália	leány	Rozália

Házasság.

Vőlegény és menyasszony neve	Vallása
Jakab János Duchon Erzsébet	ev. ref. r. k.

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Kálnai István	86	aggkór
Osztanecz Verona	40	gümőkór
Fehér Tibor	2	Tüdögümőkór

Lévai pécziárak.

Bovavezető: Kónya József rendőrkapitány.

Buzs m. mázsánként 14 kor. — fill.
 14 kor. 40 fill. Katszeres 12 kor. 40 fill.
 13 kor. — fill. — Ruzs 12 kor. 20 fill. 12 kor.
 40 kor. — Arpa 11 60 — 80 fill. 12 kor. 60 fill.
 4 10 kor. 40 fill. 10 kor. 80 fill. Kukorica 10 — kor. 20 fill. kor. 10 60 fill. Bab 14 kor. 40 fill. 15 kor. 20 fill. — Lapos 15 k r. 80 fill. 16 kor. 40 fill. Kész 9 kor. — fill. 10 kor. 20

Vetőmagvak 50 kúdokeu Budapesten.
 Lóheremag 54 — 62 korona Luczernamag 56 63 korona, Impregnált Répa mag — — kor. Répamag — — kor. Muharmag — — — kor. Baltacsim 14 15 — kor. Bükköny — Vöröshere 55 62 kor. Fehér here 65 100 Komoczin fűmag — — Thimothems 22 24 kor.

Nyilttér.

2680 szám érk. 1903. évi október hó 17-én.

Árverési hirdetményi kivonat.

A verebélyi kir. járásbíró, mint te-lekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Bars megyei népbank végrehajtónak **Szádovszky János** végrehajtást szenvedő elleni 110 kor. töke követelés és jár iránti végrehajtási ügyében az árverést a verebélyi kir. járásbíró hatáskörében levő Fakóvezekény községben fekvő a fakóvezekényi 357 sz. tjkvben A I. 1—2 sorsz. alatt felvett egész kert és háza a 924 kor. és az u. o. 495 tjkvben A+1 sorsz. a. felvett szántó 1/3 részére a 322 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fent megjelölt ingatlanok az **1904. évi január hó 15-én délelőtt 9 órakor Fakóvezekényi községében** megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladani fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 92 kor. 40 fillér, illetve 26 kor. 20 fill. készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvény cikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi minis-teri rendelet 8. §-ában

kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Verebélyen, a kir. bíróság mint tkvi. hatóságnál 1903. évi október hó 19-n.

Prónay Nándor
kir. jbró.

2782 szám érk. 1903. évi október hó 28-án.

Árverési hirdetményi kivonat.

A verebélyi kir. járásbíró, mint te-lekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a lévai Takarékpénztár végrehajtónak **Mihalik János és társai** végrehajtást szenvedők ellen 1600 kor. töke követelés és jár iránti végrehajtási ügyében az árverést a verebélyi kir. járásbíró hatáskörében levő Alsógyőröd községben fekvő, az alsógyőrödi 26 sz. tjkvben A + 1 sorsz. alatt felvett egész szőlőre a 346 kor., az u. a. tjkvben felvett egész szőlőre a 354 kor., az u. o. 289 sz. tjkvben A I. 1—13 sorsz. a. felvett urbéri fekvőség 5/6 részér az 1490 kor. és az u. o. 116 sz. tjkvben A I 1 sorsz. a. felvett egész szántóra az 534 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1904. évi január hó 16-án délelőtt 9 órakor Alsógyőröd községében** megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladani fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 34 kor. 60 fill., 35 kor. 40 fill., 149 kor. illetve 53 k. 40 fillért készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árf. számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyi minis-teri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Verebélyen, a kir. járásbíró mint tkvi. hatóságnál 1903. október hó 30-án.

Prónay Nándor
kir. jbró

Barátainknak és jóismerőseinknek, kiknek szives jóindulatát eddig élveztük — ez uton is mondunk köszönetet és kívánunk

Boldog új évet

azon kéréssel, hogy a jövőben is szives jóindulatukat családunk és üzletünk iránt továbbra is fenntartani sziveskedjenek

Lang Bernát és neje.

Kiadó szoba.

Egy butorozott **utcai szoba** és egy **udvari szoba** butorral vagy butor nélkül, külön-külön azonnal kiadó.
 Cím e lap kiadóhivatalában.

Mütrágyaszer

minden nemben, garantizott tartalommal, száraz és gipszóra alkalmas, különösen

Superphosphat

mélyen a kartellárok alatt, ugyszintén

Chilisaletrom

a mindenkor hamburgi napiárak szerint legolcsóbban kapható

Löv Benj. fiainál Nyitrán.

Legfinomabb

TEA

Teasütemény

RUM

Gardinettek

legjutányosabban:

KOHN LAJOS

fűszer és csemegekereskedésben Léva.
 Vidéki rendelvények postán lelkismeretesen eszközöltetnek.

Süvegczukor 1 kg. 38 kr.

Három tanoncz telvétetik Knapp Zsigmondnál

gépész LÉVÁN, Kálcai-utca.

Pénzt, sok pénzt,

havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül.

Küldje be címét E. 402. jelige alatt a következő címre: nnoncen-Abteilung des „Merkur“ Manhelm, Meerfeldat.

Karácsonyi és ujévi ajándék!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy bevásárlási utról visszatérve óra és ékszer-áru üzletemet a **karácsonyi** időnyre a legszebb ajándékokkal felszereltem.

Készletemben mindenki részére alkalmas **karácsonyi** vagy **ujévi** ajándék található rendkívül jutányos áron:

Arany női órák	12 frttól felj.
Arany gyűrűk 14 kar.)	2 1/2 " "
Arany karperecz	8 " "
Arany függő	1 1/2 " "
Arany kereszt	1 1/2 " "
Nyakek	1 1/2 " "
Melltűk	1 1/2 " "
Nikl óra	4 " "
Ezüst óra	5 " "

Vidéki megrendeléseket gyorsan és lelkiismeretesen teljesítek.

A n. é. közönséget készletem megtekintésére kérve maradtam

kitünő tisztelettel
Klein Sándor
órá- és ékszerész Léván.

Most jelent meg az **1904.** évre szóló **BARSI** naptár

Barsvármegye általános címtárával. Ára 80 fillér, bérmentve küldéssel 80 fillér, a kis Barsi naptár 30 fillér, Garamvölgyi Protestáns naptár bars megyei egyházi protestáns címtárral 60 fillér. Kapható:

Nyitrai és Társa
könyvkereskedésében Léván.

Pozsonyi kiállításon arany-
éremmel kitüntetett

Weisenbacher-féle cognacot

ajánljuk a nagyérdemű közönség szives figyelmében, mint valódi és tiszta borpárlatot és kérjük ösze nem téveszteni ama sok, csak hideg keverés uton készült árukkal.

HANKUS és CSERVENYÁK

tulajdonosok Saigó-Tarján,
kapható Nagy-álmán: Patay István
gyógyszerész úrnál. Léván: Boleman féle
gyógyszertárba, és Medveczky Sándor
úr gyógyszertárában.

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.

Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziszor, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik közvényenél, csúznál és megbűléseknel.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokbana „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czogjeggyel fogadjunk el. — 80 f. 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapestben.

Richter F. Ad. és társa,
csanak és kir. udvari szolgáltatók
Rudolstadt.

JÓSZERSZÁM FEL MUNKA!
Gazdasági gépek, gepreszletek, tömlők, vízmentes ponyvak, mérlegek és gepszijak, szerszám, vas- és aczél főraktár. Portland cement és Hydraulikus mesz stb. 12

Kapható **KERN TESTVÉREKNÉL** Léván.

Magy. kir. dohány, szivar, lőpor és kártyaárulás. Első gazdasági és varrógép-, koszoru-, fa- és érozkoporsó raktára.

Az arany kaszához.
A gödöllői Borászati Egyesület mint részv. társaság palaczk-borainak elárúsító raktára.
Folyékony arany és ezüst festékek

Kern Testvérek Léván.

Ajánlják dusan berendezett vas-, fűszer-, csemege-liszt-, festék-, kefekötő áruk, gazdasági- és kertü-magvak, vadászati eszközök, hangszerek, igen finom hurok, varró gépek öt évi jótállás mellett, gazdasági gépek és géprezsek. Szerszám: asztalos, bádogos, gépész, lakatos, kovács, kádár, kerékgyártó, ács, esztergályos, cipész, házi és gazdaság részére, tengelyek, ekereszek, valódi Fischer-féle reszelők és ráspolyok, lőszór-, afrik Afripuo és tengeri fű, épület- és butor vasalások, finom kávé, czukor, tea, rum, likörök, cognac, fehér és vörös bor, valódi Meidinger-féle és öntött vas-kályhakkal felszerelt raktárakat.

Vidéki megrendelések legnagyobb figyelemmel és gyorsan teljesítetnek, új képes árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Névjegyek, Meghívók, Eljegyzési kártyák

legjobb és legszebb kivitelben készítettnek

NYITRAI és TÁRSA

könyvnyomdájában, Léván.

Együttal ajánljuk legujabb eszközökkel berendezett könyvkötészetünket.

Kukoriczamorzsolók
kéz- és erőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül.

Gabonarosták.
Konkolyozók (triörök).
Szena- és szalmasajtók.
Repa- és burgonyavágók. Takarmány fül esztők.

A legjobb VETŐGÉPEK „Agricola” (tolókerék szerk-el) mindenemű vetemény számára, váltókerékek nélkül dombon vagy síkon alkalmazható, a legujabb rendszer szerint és jótállás mellett gyártanak és szállítanak:

MAYFARTH PH. és Társa
gazdasági gepgyárak, vasöntödéék és ekegyárak
BECS II 1 Taborstrace 71.

Megrendelhető **Knapp Dávid** úr által Léva.
Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve. Képviselek és viszont elárusithk keresteinek.

URANOS

k é k
ruha-mosáshoz a legjobb kékítőszor.
Mosó-intézetekben, háztartásokban a legkedveltebb ruhakékítő.
Olcsó és felülmulhatlan
kis üveg 24 fillér, tiszteri mosáshoz — elegendő. — 1 nagy üveg 1.00 kor. — 1/2 üveg 1 korona.

Kapható mindenütt.
Kizárólagos gyártói:
HOCHSINGER TESTVÉREK
vegyészeti gyára
B U D A P E S T.
VI. Rózsa-utca 85.

Könyvkötészet!!!

Könyvek folyóiratok és díszmunkák, hivatalos könyvek bekötését díszes, tartós és olcsó kivitelben elvállalunk.

Könyvkötészetünk új gépekkel és eszközökkel van ellátva.

Nyitrai és Társa
könyv és papír kereskedése Léván.